

Завдання 2 – го етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
9 клас **2018 – 2019 н. р.**

Завдання 1. Тести (максимум 10 балів).

1. Політичною передумовою виникнення держави можна вважати:

- а) утворення груп людей з протилежними інтересами; б) виникнення патріархальної сім'ї;
- в) різке зростання населення; г) покращення знарядь праці.

2. Конфедеративною рисою Європейського Союзу можна вважати:

- а) суб'єктом міжнародного права є не тільки складові ЄС, а й союз як єдине ціле;
- б) спільний бюджет формується із внесків членів ЄС;
- в) наявність подвійного громадянства;
- г) наявність єдиної грошової одиниці.

3. Право громадянина України на вільне припинення членства у політичній партії є предметом регулювання:

- а) правових норм і корпоративних норм; б) правових норм і звичаєвих норм;
- в) звичаєвих норм і корпоративних норм; г) релігійних норм і моральних норм.

4. Оберіть правильне твердження:

- а) односторонні правовідносини це такі правовідносини, учасником яких є тільки один суб'єкт;
- б) односторонні правовідносини це такі правовідносини, у яких в учасників є тільки права, однак відсутні обов'язки;
- в) односторонні правовідносини це такі правовідносини, у яких в учасників є тільки обов'язки, однак відсутні права;
- г) односторонні правовідносини це такі правовідносини, у яких одна із сторін наділена тільки правом, а інша - тільки обов'язком.

5. Поняття «протиправна поведінка» та «правопорушення» співвідносяться як:

- а) частина і ціле; б) ціле і частина; в) слова синоніми; г) слова антоніми.

6. До юридичних ознак, які характеризують необхідну оборону можна віднести:

- а) своєчасність заподіяння шкоди;
- б) вчинення правопорушення з перевищенням меж необхідної оборони є обставиною, яка пом'якшує юридичну відповідальність;
- в) уникнути посягання можна тільки шляхом заподіяння шкоди посягаючому;
- г) шкода, заподіяна у стані необхідної оборони обов'язково має бути меншою ніж відвернута.

7. Така ознака Конституції України як «конституція є базою поточного законодавства» означає, що:

- а) конституція містить норми, які одночасно можуть бути основою галузевих правових норм;
- б) конституція є первинним елементом, на якому засновуються права та обов'язки більшості суб'єктів державного і суспільного життя;
- в) внести зміни до Конституції набагато складніше, ніж внести зміни до звичайного закону. У деяких випадках для цього потрібен референдум;
- г) нормативно-правові та міжнародно-правові акти повинні відповідати Конституції.

8. Офіційне тлумачення Конституції України здійснюється у зв'язку із зверненням до Суду із:

- а) конституційним зверненням; б) конституційним позовом;
- в) конституційною скаргою; г) конституційним поданням.

9. Видом юридичної відповідальності, за якої особа може понести відповідальність добровільно є:

- а) кримінальна; б) адміністративна; в) цивільна; г) дисциплінарна.

10. Петро придбав у магазині кулінарну книгу для потреб сім'ї. Правовідносини, у які Петро вступив із магазином є:

- а) односторонніми, договірними, майновими, абсолютними, трудовими, пасивними;
- б) односторонніми, позадоговірними, немайновими, відносними, цивільними, активними;
- в) двосторонніми, договірними, майновими, відносними, цивільними, активними;
- г) двосторонніми, позадоговірними, немайновими, абсолютними, сімейними, пасивними;

Завдання 2. Розкрийте зміст понять (максимум 10 балів).

1. Державний режим. 2. Конституція. 3. Функції держави. 4. Необхідна оборона. 5. Юридична відповідальність.

Завдання 3. Поясніть у чому полягає відмінність між (максимум 15 балів):

1. Федерацією та унітарною державою. 2. Звичаями і нормами права.
3. Правомірною поведінкою і правопорушенням.

Завдання 4. Логічні пари (максимум 8 балів)

1. Визначте відповідність між юридичними властивостями Конституції та їх змістом:

1) має установчий, програмний та ідеологічний характер; 2) має підвищену стабільність; 3) виступає юридичною базою поточного законодавства; 4) має найвищу юридичну силу;

а) містить норми, які одночасно можуть бути основою галузевих правових норм; б) знаходиться під особливим захистом держави; в) є первинним елементом, на якому засновуються права та обов'язки більшості суб'єктів державного і суспільного життя; г) внести зміни до Конституції набагато складніше, ніж внести зміни до звичайного закону. У деяких випадках для цього потрібен референдум; д) нормативно-правові та міжнародно-правові акти повинні відповідати Конституції.

2. Визначте відповідність між назвами форм реалізації права та їх змістом:

1) утримання права; 2) виконання права; 3) дотримання права; 4) застосування права;

а) утримання суб'єкта правових відносин від заборонених правовими нормами дій; б) пасивна поведінка суб'єкта правових відносин, якою він задовольняє свої інтереси одночасно із задоволенням інтересів інших осіб;

в) діяльність уповноважених органів з реалізації їх владних повноважень з використанням приписів правових норм;

г) активна реалізація суб'єктами права своїх можливостей, наданих правовими нормами;

д) активна поведінка суб'єкта права, якою він задовольняє інтереси інших осіб.

Завдання 5. Задачі (максимум 11 балів).

Розв'яжіть задачу № 1 (максимум 5 балів)

16-ти річний Григорій вранці 10 листопада 2018 року перед сніданком зробив ранкову гімнастику, а після сніданку на прохання батьків прибрав у кімнаті. О 9 – й годині він придбав у магазині продукти харчування, а з 10 – й до 11 – й плавав у басейні сплативши при цьому 60 гривень. Об 11.30 під час переходу вулиці він рушив на червоне світло, за що був оштрафований. О 15 – й годині його повідомили про те, що за результатами співбесіди його прийнято на роботу. О 16 – й годині він допоміг перейти вулицю незрячому громадянину. О 17.30 їдучи на мопеді, він перевищив швидкість, не справився з управлінням і здійснив наїзд на пішохода, який у цей час стояв на тротуарі. Потерпілий отримав середньої тяжкості тілесні ушкодження. **У яких випадках із числа перерахованих Григорій вступав у правові відносини 10 листопада 2018 року? Якими галузями права регулюються ці правові відносини?**

Розв'яжіть задачу № 2 (максимум 6 балів)

За нижче поданою інформацією визначте складники державного ладу.

Держава складається з територій шістнадцяти земель, що входять до її складу. Політична система держави ділиться на два рівні: центральний та регіональний. На кожному з рівнів існують власні органи законодавчої, виконавчої та судової влади. Державу очолює президент, який обирається парламентом. Уряд формується коаліцією депутатських фракцій. Державна влада здійснюється на основі вільної і рівної участі громадян і їх об'єднань в управлінні державою, гарантується здійснення прав і свобод громадян і меншостей відповідно до міжнародних стандартів прав людини. Свобода людини, її діяльність, вчинки, вільне підприємництво мають повну підтримку з боку держави і гарантуються системою законів, перед якими всі рівні.

Завдання 6. (максимум 6 балів).

Назвіть основні ознаки держави.

Максимальна кількість балів за виконання всіх завдань – 60.

Час роботи - 3,5 год.

Завдання 2 – го етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
10 клас **2018 – 2019 н.р.**

Завдання 1. Тести (максимум 10 балів).

1. Право націй на самовизначення відноситься до прав:

а) першого покоління; б) другого покоління; в) третього покоління; г) четвертого покоління.

2. Не підлягають обмеженню за будь – яких обставин:

а) право на недоторканність житла; б) право на проведення мітингів, вуличних походів та демонстрацій;
в) право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом;
г) право на свободу та особисту недоторканність.

3. Згідно норм Конвенції про права дитини жодна дитина не може бути об'єктом незаконного втручання у здійсненні її права на таємницю кореспонденції. Це положення Конвенції:

а) не поширюється на батьків дитини;
б) не поширюється на батьків дитини тільки у тому випадку, якщо вони порушують її право на таємницю кореспонденції з метою запобігання погіршенню стану її здоров'я;
в) поширюється на батьків дитини;
г) не поширюється на батьків дитини тільки у тому випадку, якщо вони діють у найвищих інтересах дитини, які вона через свій вік не може усвідомлювати.

4. Визначальною як для права, так і для моралі є категорія:

а) справедливості; б) розумності; в) добросовісності; г) пропорційності.

5. «Негативним» законодавцем може вважатися:

а) Конституційний Суд України; б) Верховний Суд України; в) Президент України; г) Кабінет Міністрів України.

6. Дмитро викрав із магазину мотоцикл вартістю 3 тис. грн. внаслідок цього він вступив у правовідносини, які є:

а) цивільними, майновими, відносними, договірними, одноактними, регулятивними, односторонніми;
б) адміністративними і цивільними одночасно, немайновими у відносинах з державою і майновими у відносинах із суб'єктом, якому завдано майнової шкоди, відносними, позадоговірними, триваючими, охоронними, односторонніми;
в) адміністративними, особистими немайновими, абсолютними, договірними, триваючими, регулятивними, двосторонніми;
г) кримінальними і цивільними одночасно, немайновими у відносинах з державою і майновими у відносинах із суб'єктом, якому завдано майнової шкоди, абсолютними, позадоговірними, триваючими, охоронними, односторонніми.

7. Службовою особою, яка безпосередньо покликана сприяти реалізації прав суб'єктів кримінального провадження є:

а) криміналіст; б) слідчий; в) прокурор; г) детектив.

8. Юридичний вчинок як різновид юридичного факту у цивільному праві може породжувати такий правовий наслідок як:

а) визнання права власності на річ, яке оспорувалося іншими особами;
б) виникнення майнових та особистих немайнових прав інтелектуальної власності;
в) припинення особистих немайнових прав інтелектуальної власності;
г) виникнення права власності на річ на платній основі.

9. Прикладом такого способу захисту сімейного права як встановлення правовідношення є:

а) визнання шлюбу недійсним; б) встановлення режиму окремого проживання;
в) усиновлення; г) стягнення аліментів.

10. Різновидом трудового договору за строками, який має деякі схожі риси із цивільно – правовим договором про працю є:

а) безстроковий договір;
б) договір на час виконання певної роботи;
в) строковий трудовий договір для заміни тимчасово відсутнього працівника;
г) строковий трудовий договір не пов'язаний із заміною тимчасово відсутнього працівника;

Завдання 2. Розкрийте зміст понять (максимум 10 балів).

1. Тоталітарний режим. 2. Права дитини. 3. Усиновлення. 4. Цивільна правоздатність. 5. Покарання.

Завдання 3. Поясніть у чому полягає відмінність між (максимум 18 балів):

1. Органами державної влади та органами місцевого самоврядування.
2. Адміністративною та кримінальною відповідальністю неповнолітніх.
3. Набуттям громадянства та припиненням громадянства.

Завдання 4. Логічні пари (максимум 8 балів)

1. Визначте відповідність між представником юридичної професії та вимогами, які містить законодавство стосовно нього:

1) адвокат; 2) прокурор місцевої прокуратури; 3) нотаріус; 4) суддя;

а) наявність громадянства України, досягнення тридцятирічного віку, однак не більше шістдесяти п'яти років, наявність вищої юридичної освіти і стажу професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, компетентність, доброчесність, володіння державною мовою; б) наявність громадянства України, володіння державною мовою, наявність стажу роботи в галузі права не менше десяти років, складання кваліфікаційного іспиту; в) наявність громадянства України, повної вищої юридичної освіти, володіння державною мовою, наявність стажу роботи у сфері права не менш як шість років, складання кваліфікаційного іспиту, отримання відповідного свідоцтва; г) наявність повної вищої юридичної освіти, володіння державною мовою, наявність стажу роботи в галузі права не менше двох років, складання кваліфікаційного іспиту, проходження стажування, складання відповідної присяги та отримання належного свідоцтва; д) наявність громадянства України, вищої юридичної освіти, стажу роботи в галузі права не менше двох років, володіння державною мовою.

2. Визначте відповідність між крайньою необхідністю та її характерними ознаками у певній галузі права:

1) крайня необхідність у кримінальному праві; 2) крайня необхідність у цивільному праві; 3) крайня необхідність у трудовому праві; 4) крайня необхідність у адміністративному праві;

а) відповідальність настає тільки у тому випадку, якщо крайня необхідність була застосована щодо особи, яка перебувала у стані необхідної оборони; б) заподіяна шкода має бути меншою від відверненої, однак може бути рівноцінною їй. За умови дотримання цієї вимоги і деяких інших, особа не може бути притягнута до відповідного виду юридичної відповідальності; в) заподіяна шкода має бути меншою від відверненої і не може бути рівноцінною їй. За умови дотримання цієї вимоги і деяких інших, особа не може бути притягнута до відповідного виду юридичної відповідальності; г) особа звільняється від відповідного виду юридичної відповідальності; д) особа не звільняється від відповідного виду юридичної відповідальності, однак вправі в порядку регресу пред'явити вимогу про відшкодування шкоди особі, в інтересах якої шкода була завдана.

Завдання 5. Задачі (максимум 12 балів).

Розв'яжіть задачу № 1 (максимум 6 балів)

Виправте юридичні помилки допущені у тексті:

Професія «юрист» зародилася ще у період панування первіснообщинного ладу. Судді здійснюють організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням. Прокурор є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску, втручання і керується у своїй діяльності лише Законом України «Про прокуратуру України». Добір на посаду слідчих органів внутрішніх справ, Державного бюро розслідувань та органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства здійснюється на конкурентних засадах. Юридичною професією, яка об'єднує досягнення ряду інших спеціальностей (хімії, фізики, біології тощо), які в комплексі дозволяють зібрати необхідну доказову базу, є професія кримінолога. У разі вчинення суддею тяжкого чи особливо тяжкого злочину він може бути затриманий за згодою Вищої ради правосуддя, якщо таке затримання необхідне для збереження доказів цього злочину.

Розв'яжіть задачу № 2 (максимум 6 балів)

Шістнадцятирічна Світлана подала до суду заяву про надання їй права на шлюб із двадцятирічним Олександром. Під час судового слухання справи батьки Світлани просили суд відмовити у задоволенні заяви. Своє прохання вони обґрунтували наступним чином: 1) Світлана не є вагітною, вона тільки проживає однією сім'єю із Олександром всупереч їх волі; 2) Олександр погано впливає на Світлану; 3) Світлана має неабиякий хист до навчання і їй треба не до шлюбу вступати, а здобувати вищу освіту; 4) вони як батьки дитини, мають переважне право на проживання з нею, а проживання Світлани однією сім'єю з Олександром всупереч волі її батьків суперечить чинному законодавству. Стосовно проживання з Олександром всупереч волі батьків Світлана заявила на судовому засіданні, що згідно норм сімейного законодавства дитина, яка досягла віку 14 років, на власний розсуд визначає своє місце проживання. Дайте оцінку доводам учасників судового провадження. Визначте хто правий у питанні про вибір місця проживання особою, яка досягла чотирнадцяти років. Чи може суд задовольнити заяву про надання права на шлюб, якщо батьки неповнолітньої особи виступають проти цього?

Завдання 6. Дайте розгорнуту відповідь (максимум 12 балів).

Необхідна оборона та крайня необхідність як найбільш поширені обставини, що виключають суспільну небезпечність діяння.

Максимальна кількість балів за виконання всіх завдань – 70.

Час роботи - 3,5 год.

Завдання 2 – го етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства

11 клас

2018 – 2019н.р.

Завдання 1. Тести (максимум 10 балів).

1. Така ознака державного суверенітету як верховенство державної влади означає, що:

- а) державна влада поширюється на всю територію держави;
- б) державна влада є незалежною від інших видів соціальної влади;
- в) державна влада займає пріоритетне становище серед інших видів соціальної влади;
- г) державна влада ділиться тільки функціонально, а загалом виступає як єдине ціле.

2. Примусові заходи виховного характеру так само як і заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх:

- а) в обов'язковому порядку тягнуть за собою обмеження дієздатності;
- б) в обов'язковому порядку тягнуть за собою обмеження правоздатності;
- в) в окремих випадках тягнуть за собою обмеження дієздатності;
- г) жодна відповідь не є правильною.

3. В окремих випадках не обмежується певними строками притягнення винних осіб до:

- а) цивільної і дисциплінарної відповідальності;
- б) матеріальної та адміністративної відповідальності;
- в) кримінальної та цивільної відповідальності;
- г) матеріальної та цивільної відповідальності.

4. Кандидат в депутати, який набрав абсолютну більшість голосів виборців, які взяли участь у голосуванні у виборчому окрузі, може не отримати депутатського мандата, якщо вибори відбувалися до:

- а) сільської та районної ради; б) обласної та міської ради; в) селищної та районної ради;
- г) обласної ради та Верховної Ради України.

5. Президент України:

- а) входить до законодавчої гілки влади; б) входить до виконавчої гілки влади;
- в) входить до судової гілки влади; г) не входить до жодної гілки влади.

6. Микита 10 серпня 2014 року скоїв крадіжку, за що був засуджений до трьох років позбавлення волі. 20 вересня 2018 року він скоїв умисне вбивство. З точки зору множинності злочинів діяння Микити слід кваліфікувати як:

- а) рецидив; б) повторність; в) реальну сукупність; г) ідеальну сукупність.

7. У випадку, якщо має місце правомірне застосування крайньої необхідності, то це буде:

- а) зіткнення права з правом; б) зіткнення права з обов'язком;
- в) зіткнення права з «неправом»; г) зіткнення права з інтересом.

8. Абсолютно недійсним є шлюб:

- а) фіктивний; б) зареєстрований всупереч волі хоча б однієї із осіб;
- в) зареєстрований з особою, яка одночасно перебуває в іншому зареєстрованому шлюбі;
- г) зареєстрований з особою, яка не досягла шлюбного віку і якій не було надано права на шлюб.

9. Оберіть правильне твердження:

- а) страйк є способом захисту трудових прав;
- б) страйк є засобом захисту трудових прав;
- в) страйк є формою захисту трудових прав;
- г) страйк є механізмом захисту трудових прав.

10. Договір майнового найму:

- а) є одностороннім, оплатним, може бути як реальним, так і консенсуальним;
- б) є двостороннім, оплатним, може бути як реальним, так і консенсуальним;
- в) є реальним, оплатним, може бути як одностороннім, так і двостороннім;
- г) є консенсуальним, двостороннім, може бути як оплатним, так і безоплатним.

Завдання 2. Розкрийте зміст понять (максимум 10 балів):

1. Цивільний договір. 2. Прийомна сім'я. 3. Робочий час. 4. Злочин. 5. Імпічмент.

Завдання 3. Поясніть у чому полягає відмінність між (максимум 18 балів):

1. Розірванням шлюбу та визнанням його недійсним. 2. Нотаріусом та адвокатом.
3. Матеріальною відповідальністю та цивільною відповідальністю.

Завдання 4. Логічні пари (максимум 8 балів):

1. Визначте відповідність між видом арешту за галузевою ознакою та його рисами:

1) арешт у кримінальному праві; 2) арешт у цивільно-процесуальному праві; 3) арешт (тримання під вартою) у кримінально-процесуальному праві; 4) арешт в адміністративному праві;

- а) є адміністративним обмеженням свободи власника майна розпоряджатися ним до визначення його дальшої долі

б) є судовим обмеженням свободи власника майна розпоряджатися ним до визначення його дальшої долі; в) є короткочасним позбавленням волі особи, яка скоїла правопорушення, яке за ступенем суспільної небезпеки наближається до злочину, не може застосовуватися, зокрема, до неповнолітніх; г) є строковим покаранням і належить до загальних покарань, спрямований виключно на особу правопорушника, може застосовуватися до неповнолітніх, які досягли 16-річного віку; д) може застосовуватися до підозрюваного, не є покаранням чи стягненням.

2. Визначте відповідність між правопорушенням, яке посягає на трудові права працівників та видом відповідальності, до якої може бути притягнуто винну особу за його скоєння:

1) затримка виконання рішення суду про поновлення на роботі; 2) фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту); 3) оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві; 4) грубе порушення угоди про працю службовою особою підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, а також окремим громадянином або уповноваженою ними особою шляхом обману чи зловживання довірою або примусом до виконання роботи, не обумовленої угодою;

а) фінансова відповідальність; б) матеріальна відповідальність; в) дисциплінарна відповідальність;

г) адміністративна відповідальність; д) кримінальна відповідальність.

Завдання 5. Задачі (максимум 12 балів)

Розв'яжіть задачу № 1 (максимум 6 балів)

20 січня 2012 року Микола, який за два роки до цього розірвав шлюб з Людмилою і сплачував аліменти на утримання Харитона, батьком якого був записаний (Людмила добре знала, що біологічним батьком Харитона насправді був Гектор, а Харитон вважав своїм батьком Миколу), уклав договір про припинення права на аліменти для дитини (Харитона) у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно (квартири). За цим договором власником квартири у рівних частках стали Харитон і Людмила. Оскільки Харитон разом з матір'ю проживав у просторому будинку її батьків, було прийнято рішення здавати квартиру в оренду, а отримані кошти вносити на депозитний рахунок Харитона. За три роки на депозитному рахунку було накопичено 80 тисяч гривень. У січні 2015 року договір було визнано судом недійсним за вимогою Миколи у зв'язку із виключенням його імені як батька з актового запису про народження дитини. Відповідно у нього відновилося право власності на квартиру. Постало питання про те, чи повинен Харитон повернути Миколі ті кошти, які накопичилися в нього на депозитному рахунку.

Розв'яжіть задачу № 2 (максимум 6 балів)

Визначте у кожній із нижченаведених ситуацій обставину, через яку особу не можна притягнути до певного виду юридичної відповідальності. При цьому обов'язково зазначте відповідний вид юридичної відповідальності.

Ситуація 1. Скульптор Харченко уклав договір на виконання робіт із громадянином Левчуком. За цим договором протягом трьох місяців Харченко мав зліпити скульптурний портрет Левчука і вручити виконану роботу замовнику за день до його сорокарічного ювілею. Однак за два тижні до завершення роботи Харченко зламав руку. Замовлення своєчасно виконано не було.

Ситуація 2. Василь спізнився на роботу через раптове, без попередження, припинення роботи всіх видів міського транспорту.

Ситуація 3. Закрійник Павло прийшов на роботу за півгодини до початку зміни і побачив, що в ательє почалася пожежа. Вхідні двері були зачинені. Ключів у Павла не було, скористатися своїм телефоном для виклику пожежників він не зміг, оскільки телефон розрядився. Поруч нікого не було. Павло виламав двері і погасив пожежу.

Ситуація 4. За договором, який фермер Зиновій уклав із пивзаводом, він мав поставити підприємству 25 тон ячменю. У випадку невиконання зобов'язання фермер мав сплатити штраф у розмірі 20 % вартості товару. За два тижні до початку збору урожаю, весь ячмінь було знищено ураганом.

Ситуація 5. Денис спускався з гірки на велосипеді і раптово втратив свідомість. Втративши керування велосипедом, він вчинив наїзд на пішохода, якому заподіяв середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Ситуація 6. Ранком Валерій, який працював вантажником на підприємстві, зібрався на роботу. За кілька хвилин до того, як він мав вийти з квартири, у його матері почався серцевий напад. Довелося викликати карету швидкої допомоги і поїхати з матір'ю у лікарню. Через це Валерій спізнився на роботу більше ніж на півтора години.

Завдання 6. Дайте розгорнуту відповідь (максимум 12 балів).

Адміністративні стягнення: поняття і види.

Максимальна кількість балів за виконання всіх завдань – 70.

Час роботи- 3,5 год.